

ZIEMIA POMORSKA

PISMO POSWIĘCONE OBRONIE INTERESÓW ROLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSŁU I RĘKODZIELA

PRENUMERATA

„ZIEMIA POMORSKA” z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym „GOŚĆ NIEDZIELNY” wychodzi trzy razy w tygodniu, na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata na pocztę wynosi kwartalnie 2 zł. 95 gr., miesięcznie 99 gr. W administracji kwartalnie 2 zł. 40 gr., miesięcznie 80 gr. Pod opaską w Polsce 1 zł. 60 gr. miesięcznie. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania. Pojedynczy numer 10 groszy.

NIEMA KASZEB BEZ POLONI-A BEZ KASZEB POLSKI

OGŁOSZENIA

Wiersz milimetrowy na stronie 6-lamowej 10 gr. Reklamy na stronie 3-lamowej — 40 gr. Reklamy w tekście na 1-szej stronie — 70 gr. Ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 10%, droższe. Nekrologi 30%, zniżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy — 15 gr., każde następne słowo — 5 gr. Dla poszukujących pracy 50%, zniżki. Ruch towarzystw (wiersz redakcyjny) — 15 gr., komunikaty (wiersz redakcyjny) — 20 gr. Ogłoszenia zagraniczne 100%, droższe. Za dokładność ogłoszeń, nadawanych telefonem, nie gwarantujemy.

Adres Redakcji i Administracji: „ZIEMIA POMORSKA” — TORUŃ, ul. Bydgoska 56 — Telefon 202

Nr. 112

TORUŃ, sobota dnia 25 września 1926 r.

Rok II

Budżet w komisji.

Na wtorkowym posiedzeniu komisji budżetowej Sejmu wybrano na propozycję posła Harusewicza przewodniczącym komisji posła Rymara. Na wniosek przewodniczącego Rymara postanowiono, ażeby dla tych spraw komisja budżetowa odbyła osobne posiedzenie w czwartek rano. Zgodnie z propozycją marszałka, referentem prowizorium budżetowego na kwartał IV, b. r. został poseł Kościalkowski, który w krótkim przemówieniu zreferował dodatkowe kredyty na kwartał III, oraz szczegółowe prowizorium budżetowe na kwartał IV.

Następnie poszczególni posłowie zwracali się do obecnego na posiedzeniu ministra skarbu z interpelacjami. Pos. Harusewicz zapytywał ministra o źródła pokrycia wydatków z funduszy państwowych na uzbrojenie i uposażenie „Strzelca”. Przedstawiciel M. S. Wojsk, podpułkownik Petrażycki w sprawie powyższej oświadczył, że „Strzelcy” korzystają jedynie z wypożyczonego im na uroczystości umundurowania i uzbrojenia, które następnie zwracają, podobnie zresztą, jak to się dzieje w stosunku do innych organizacji przysposobienia wojskowego. Pos. Zdziechowski zapytywał o sposoby pokrycia przekroczonych kredytów, na co minister wyjaśnił, że przekroczone kredyty pochodzą z oszczędności.

Pos. Moraczewski zapytywał, czy w kredytach na kwartał IV, przewidziano nadwyżkę uposażeń pracowników państwowych. Minister Skarbu odpowiedział, że takiej podwyżki nie przewidziano.

Pos. Rozmaryn interpelował w sprawie kredytów udzielanych przez Bank Polski, domagając się przymusowego żyra z banków prywatnych dla tych kredytów.

Następnie komisja przeszła do dyskusji ogólnej nad przedłożeniem rządowym.

W toku obrad poseł Zdziechowski wywołał, że wydatki, o które rząd zabiega, stanowią pogwałcenie ustawy. Z tych przyczyn, jak i też z powodu niedopuszczalnego przekroczenia funduszy dyspozycyjnych, poseł Zdziechowski stawiał wniosek o odmówienie zatwierdzenia przedłożenia rządowego przez skreślenie art. 1.

Następnie mówca dowodził, że linja rozwoju wydatków państwa od 1 kwartału nie ma uzasadnienia, a jest wynikiem zmiany stosunku rządu do zagadnień oszczędności budżetowych. W powołaniu na kwotę wydatków państwowych w czterech pierwszych miesiącach, w czasie swego urzędowania jako minister skarbu, poseł Zdziechowski zaznaczył, że Zw. L. N. stoi na stanowisku, że ogólna suma wydatków prowizorium budżetowego na 4-ty kwartał, łącznie z wydatkami funkcyjnymi w wojsku oraz przywróceniem poborów do norm z grudnia 1925 r., nie powinna przekraczać 450 milionów złotych. Dlatego mówca wnosi poprawkę do przedłożenia rządowego, by suma wydatków zredukować do 450 milionów.

Po wyczerpaniu dyskusji szczegółowej przystąpiono do głosowania. Przy art. 1 przyjęto wniosek pos. Zdziechowskiego, skreślający dodatkowe kredyty za kwartał 3 dla M. S. Zagr. w wysokości 1.265.286 zł. Inne wnioski p. Zdziechowskiego o skreślenie kredytów dodatkowych do budżetu Prezydenta Rzeczypospolitej 700.000 i M. S. Wojsk 12 milj. zł. odrzucono.

Przy art. 2 wywiązała się bardzo obszerna dyskusja, w której zabierali głos posłowie: Łuszczewski, Ch. N.; Harusewicz ZLN.; Moraczewski, PPS.; Rozmaryn, Koło Żyd., Dąbski, Str. Chł.; Zdziechowski, ZLN.; Łypacewicz, Wyzw.; Kwiatkowski, Ch. D.; Polakiewicz, Zw. Chł.; min. Klarner, dyrektor departamentu Grodyński, min. Bertoni i pułk. Petrażycki. Na zapytanie posła Harusewicza, dotyczące wydatków na przebudowę koszar w Ostrowie-Komorowie, w związku z przeniesien. Podchorążówki Warszawskiej, pułk. Petrażycki nie mógł udzielić bliższych wyjaśnień, obiecując ich dostarczyć po południu. Pos. Moraczewski domagał się wstawienia do budżetu 27

POWIATOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI w TORUNIU

INSTYTUCJA PRAWA PUBLICZNEGO O PUPILARNEJ PEWNOŚCI

PRZYJMUJE I OPROCENTOWUJE NA DOGODNYCH WARUNKACH

oszczędności od jednego złotego począwszy a zwłaszcza wkłady dla małoletnich, młodzieży szkolnej i związków zawodów. Przytem Kasa prowadzi rachunki bieżące i przelewowe oraz skutecznie przekazy i inkaso na wszelkie miejscowości w Polsce za minimalną prowizję.

Za zobowiązania Powiatowej Kasy Oszczędności odpowiada powiat toruński całym majątkiem i dochodami.

Przewodniczący Zarządu, Starosta (—) Dr. Bogocz

Zadania Związku Pomorskiego wobec rolnictwa.

Omawiając powstanie Związku Pomorskiego, pisze słusznie „Gaz. Warsz.”

„Związek Pomorski ma olbrzymie zadania do spełnienia. Pewnie jedną z pierwszych jego czynności będzie zaopiekowanie się 2-letnimi kredytami dla rolnictwa pomorskiego. Ostatnio Bank Rolny kredyty rolne i siewne wywodził. W tych warunkach toruje się drogę usługom kapitału niemieckiego, który nie skąpił kredytów rolnikowi pomorskiemu, chcąc go uzależnić od niemieckich finansistów i na tę drogę wszedł już od 2 lat.

A dodać trzeba, że rolnik ten od bardzo dawna do kredytu rolnego jest nawykły, a na dobitkę, w roku bieżącym z ziemi swej zebrał skromne plony.

I jeszcze jedna rzecz znamienita: u Pomorzan rozpowszechniona jest doskonale świadomość, że ma-

sonerja zaokupować chce Polskę, że żydostwo nigdy nie miało tak dobrych warunków do rozpanoszenia się, jak obecnie...

Organizacja ta ma cele czysto państwowe. Ludzie rozumni i doceniający wartość Pomorza dla Polski stworzyli ją jako strażnicę, która czuwała nad dostatecznym uwzględnieniem postulatów Pomorza w ogólnej polityce państwowej.

Związek Pomorski wielką ma rolę do spełnienia. Niech spełnia ją chwalebnie, jako że niema lepszej pracy dla Polski, jak praca dla Pomorza!

Tak oceniał rolę Związku Pomorskiego wszyscy ci, którzy rozumieją znaczenie Pomorza dla Polski, a nie należeli w czasie wojny do obozu niemieckiego.

Nowa ustawa o kasach chorych.

Ministerstwo pracy w nowym projekcie ustawy o kasach chorych ma znieść zasadę terytorjalną, a wprowadzić zasadę minimum członków ubezpieczonych, potrzebną do utworzenia kasy chorych. Minimum to ma wynosić 3.000 członków, przy których

istnieniu będzie można dopiero założyć kasę chorych. Liczba ta ma uchronić kasy chorych od niedoborów i przyczynić się do obniżenia kosztów administracyjnych, zbyt wysokich w kasach o małej liczbie członków.

Rada prawnicza.

Minister Sprawiedliwości powołał prokuratora Sądu Najwyższego, Stefana Zdziebkowskiego do pełnienia obowiązków dyrektora departamentu ustawodawczego i do ogólnego kierownictwa rady prawniczej. Pierwsze posiedzenie Rady Prawniczej odbędzie się dn. 30 bm. Porządek dzienny opiewa: 1) otwarcie posiedzenia przez przewodniczącego Rady

min. Makowskiego 2) ukonstytuowanie się Rady Prawniczej i podział na komisję, 3) rozdział projektów ustawodawczych i rozporządzeń pomiędzy poszczególnych członków komisji.

Poza wymienionymi już członkami Rady w skład jej wchodzi nadto prof. Estreicher z Krakowa i trzech przedstawicieli sądownictwa wojskowego.

milj. zł. na 10% podwyżkę płac dla pracowników państwowych. Kwotę tę, — zdaniem mówcy — należy pokryć przez energiczne ściąganie podatku majątkowego. Wniosek ten, uzyskawszy zaledwie 5 głosów, upadł.

Przy art. 3 mimo sprzeciwu min. Klarnera przyjęto 18 głosami ZLN., Ch. D., Ch. N., PSL., NPR. Zw. Chł. wniosek pos. Zdziechowskiego, aby wydatki ograniczyć do sumy 450 milj., co oznaczałoby ograniczenie wydatków o 37 milj. w jednym kwartale.

Przy art 4 na wniosek pos. Michalskiego Ch. N., przyjęto dodatkowo, że za przekroczenie budżetu są osobiście odpowiedzialni ministrowie skarbu. Min. Klarner oświadczył, że godzi się na wniosek pos. Michalskiego pod warunkiem, że wniosek pos. Zdziechowskiego będzie cofnięty.

Przy art. 5 odrzucono wniosek pos. Moraczewskiego o ściąganie z podatku majątkowego 27 milj. zł. więcej, niż to jest przewidziane.

Trzecie czytanie, wobec sprzeciwu pos. Kościalkowskiego i Polakiewicza, odłożono do następnego posiedzenia.

Wobec tak przykrego dla rządu wyniku głosowania min. Klarner zawiadomił zaraz telefonicznie bawiącego w Druskiénikach premiera Bartla o trudnościach, jakie napotkał w komisji budżetowej. Premier porozumiał się zaraz telefonicznie z marszałkiem Ratajem i prosił o odroczenie posiedzenia komisji budżetowej, gdyż pragnie sam w jej obradach wziąć udział. Wobec tego przew. Rymar odwołał posiedzenie.

W kołach zbliżonych do rządu mówiono, że premier Bartel przywiezie rozkaz rozwiązania Sejmu.

Po południu min. Klarner przybył do Sejmu i konferował z marszałkiem Ratajem i przewod. Ry-marem. Konferencje te trwały kilka godzin.

W kuluarach opowiadano, iż min. Klarner nosi się z zamiarem postawienia kwestji zaufania.

CO I KOGO POLECAMY

Polski Whisky

Winkelhausen

Wypalanki winne

Inowrocławska Fabryka Maszyn Rolniczych Tow. Akc. św. Ducha 27. Telefon 111.

pośredniczy -- bezinteresownie w transakcjach zamien-
nych na używane maszyny rolnicze szczególnie

młocarniane garnitury parowe.

Adr. teleg. „Inofama” **Ekspertyzy — porady techniczne wszelkiego rodzaju bezpłatnie.** Adr. teleg. „Inofama”

PROBIERNIA I WINIARNIA

Bufet w ciepłe i zimne zakąski stale zaopatrzone (à la Hawelka) oraz sprzedaż krajowych i zagranicznych wódek poleca:

EDMUND SZYMAŃSKI, TORUŃ

ULICA ŁAZIENNA 23 .: TELEFON 93.

RESTAURACJA

POLONIA

KAWIARNIA

TELEFON NR. 55

TORUŃ, ULICA CHEŁMIŃSKA 30

NAPRZECIWKO TEATRU

CODZIENNIE PODCZAS OBIADU I WIECZOREM

KONCERT KWARTETU

MUZYKI KLASYCZNEJ I DANCINGOWEJ.

W każdą sobotę wieczór muzyki operowej pod batutą Kapelmistrza Jedrychowskiego
BUFET OBFICIE ZAOPATRZONY W ZIMNE I CIEPŁE ZAKĄSKI. — — — KUCHNIA POLSKO-FRANCUSKA.

Obiady z 3-ch dań złotych 1,20 — Kolacja urzędowa złotych 1,50.

Z poważaniem Józef Wojdak

J. Skalski-Toruń

ul. Szeroka 8 — Telefon 295

Artykuły męskie,
bielizna damska,
pończochy, trykotaże.

Pp. Rolnicy!

mający zamiar powiększyć zbiory na swych ziemiach
powinni we własnym interesie zaznajomić się z uprawą
roli systemu LOSSOWA. Sprzęt na słabych ziemiach
48 q żyta z hektara.

Wszelkie szczegóły podaje czasopismo fachowe

„ENERGJA“

Prenumerata zł 30 za 24 numery

Poznań, św. Marcin 74.

Prosimy pospieszyć z zaprenumerowaniem

Dnia 27-go września r. b. o godzinie 10-ej przedpołudniem

urządzamy

na majątności Zegartowice

pošta Małe Czyste, stacja Gluchowo, powiat Chełmno

**pokaz i wypróbowanie oryginalnej maszyny
do ogławiania i zbioru buraków „Waltera”**

na którą W.Panów producentów buraków uprzejmie zapraszamy.

ADOLF KRAUSE & Co. T. z o. p.

TORUŃ-MOKRE

TELEFON 646.

Maszyny rolnicze

przemysłowe, motory spalinowe i t. d.

remontuje szybko i tanio

Fa. F. KUJAWSKI

FABRYKA MASZYN □ ODLEWNIA ŻELAZA I METALI.

TORUŃ, Grudziądzka 31.

Telefon 1485

Telefon 1485

Wszelkie odlewy żelazne!

—: WYROBY METALOWE! —

Centralne ogrzewania

nowe instalacje
i reparacje tychże

także chłodu, węzłowe rury, na wszel-
kie ciśnienia i do wszelkich celów
specjalnych.

G. Schloemp,

Toruń-Mokre

Czarneckiego 2

Czarneckiego 2

W. W. P. P.

Z powodu nadchodzącego sezonu polecam łaskawym względem swoją

PRACOWNIĘ KRAWIECKĄ

w której wykonywam wszelką garderobę z własnych i powierzonych materiałów.

Damską i męską — Kostjumy — Płaszcz — Futra i t. p. — oraz galanterię kuśnierską.

Jako długoletni współpracownik i krojeży firm: Bernard, Drecolle w Paryżu, B. Herse w Warszawie i E. Herse w Kijowie, nagrodzony Dyplomem Honorowym Pary-
skiej Akademii Kroju mam możność zaspokoić największe wymagania Sz. Klienteli.

K. KRAWCZYŃSKI, TORUŃ

ul. św. Katarzyny 3.

Ceny umiarkowane!

Ceny umiarkowane!

Perborol

JEDYNIEST NAJLEPSZYM
PROSZKIEM DO PRANIA

**BEZ CHLORKU
RÓWNOCZESNIE
PIERZE I BIELI.**

**J. M. WENDISCH SUKC.
SP. AKC. W TORUNIU**

Używajcie tylko pastę do zębów

ANGELUS

ządać w Aptekach — Składach aptecznych — Perfumerjach i Drogerjach.

Była kierowniczka pierwszorzędných firm Warszawskich poleca swoją

pracownię sukien,

okryć damskich i kostjumów oraz dziecięcych. Wykonanie bardzo solidne. Ceny dla wszystkich przystępne.

Jednocześnie wyższa szkoła kroju i szycia, modelowania, różnorodnych robót ręcznych kończącym patenta

Augustynowicz - Toruń

ulica Mostowa 18 parter.

Oryginalne parniki

„ALFA” do okopowych

Dają zdrową, smaczną paszę, oszczędzają czas i pieniądze i dzięki swoim niezrównanym zaletom powinny się znaleźć w każdym gospodarstwie.

Wirówki ALFA-LAVAL i Perfekty były i są najlepsze.

Prospekty bezpłatnie

Towarzystwo
ALFA-LAVAL Sp. z o.o.

Oddział w Poznaniu

Tel. 53-54

Gwarna 9.

Meble

pokoje i jadalnie
gabiny męskie
sypanie
meble pojedyncze
meble wysciane

Wykonanie pierwszorędne. Ceny niskie.

Bracia Tews

Mostowa 30 Toruń Mostowa 30
Tel. 84. Rok założenia 1851. Tel. 84.

Własne warsztaty stolarskie i tapicerskie

POMORSKI SYNDYKAT ROLNICZY

w Toruniu

Centralny organ handlowy Pomorskiego Tow.
Rolniczego i Spółdzielni Rolniczo-Handlowych

Telefony: Toruń 435, 436, 153

Adres telegraf. „Hurtrolny”

Skrzynka pocztowa 43.

oraz Oddziały Pom. Stowarzyszenia Roln. - Handl. w:

Brodnicy — Chojnicach — Pelplinie — Wejherowie — Chełmie
Nowemście — Wąbrzeźnie — Tczewie — Pucku — Kartuzach

SPRZEDAŻ

nawozy sztuczne, węgiel
towary roln., artykuły budowl.

ZAKUP

wszelkich
Ziemiopłodów

OWOCE

w każdej ilości
kupuje

WYTWÓRNIA WIN

Toruń-Mokre
Rejtana 2.

Kto chce

osiągnąć maksimum wydajności swej gleby, użyźnia ją

wapnem nawozowem

Dostarcza

takowe na dogodnych warunkach kredytowych i po korzystnych cenach

„Wapniarnia Miasteczko”
Sp. Akc.

Fabryka w Miasteczku n/Notecią,
powiat Wyrzysk.

Telefon - Miasteczko Nr. 11.
Zarząd w Poznaniu, ul. Mickiewicza 33,
tel. 62-66

Okucia budowlane,
Artykuły dla rolnictwa,
Sprzęty domowe i kuchenne,
Pompy, Piece,
Lemiesze, Podkowy,
Latarńie, Narzędzia itd.

poleca

Paul Tarrey, Toruń, Stary Rynek 21
Telefon 138.

Chcesz pieniędzy cały stos
kup u Billerta w Toruniu los
14-ej loterii państwowej.

Co drugi los wygrał

Cena losu: $\frac{1}{4}$ =10 zł, $\frac{1}{2}$ =20 zł, $\frac{1}{1}$ =40 zł.

**Najwyższa wygrana
500.000 - pół miliona zł**

oprócz tego 40,000 wygranych po 300 000,
200 000, 100 000, 50,000, 40 000, 25 000, 20 000,
15 000, 10 000, 5 000 złotych i t. d. i t. d.

wpłaty najtaniej przez P. K. O. 207 924
Poznań, lecz wysyła się też przez zalicz.
Plany i przepisy na żądanie wysyłam gratis.

PAWEŁ BILLERT

Kolektura Loterii Państwowej w TORUNIU Nowy Rynek narożnik Prostej
Subkolektura w Chełmży u Bol. Wiśniewskiego ulica
Toruńska Nr. 24
w Kruszwicy Stan. Glińskiego Rynek,
w Gniewkowie Rysz. Taniewskiego.

Włosie końskie

kupuje

po cenach najwyższych
Bernard Leiser Syn, Toruń
ulica św. Ducha.

Gdy śpię

pracuje

moja reklama

Polecam swój
zakład krawiecko-kuśnierski

Mody najnowsze. — Ceny umiarkowane.
Gwarantuję za dobre i solidne wykonanie.

Specjalność: Wykonanie wszelkich futer, kołnierzy i mupek.

ST. KOPEC, TORUŃ, ul. Sukiennicza 18.

Kamień modry

oliwy, smary, farby pokosty
i wszelkie chemikalja

poleca korzystnie

„DROGERJA POD KORONĄ”
L. RYCHTER

TORUŃ, ul. Chełmińska 12. Tel. 102.

Agentury „Ziemi Pomorskiej”:

„Par” — Grudziądz ul. Toruńska 4.

Korpaczewski — Skórcz (Pomorze).

Janowski — Bydgoszcz, ul. Pomorska 14.